

NKK1.0912.16.2023.6
Warszawa, \$ezdDataPodpisu

Pan
dr hab. n. med. Lech Panasiuk Profesor Instytutu
Dyrektor
Instytutu Medycyny Wsi
ul. Jaczewskiego 2
20-090 Lublin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Jednostka kontrolowana: Instytut Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie;
ul. Jaczewskiego 2; 20-090 Lublin, zwany dalej: „Instytut” lub „IMW”.

Jednostka kontrolująca/departament: Ministerstwo Zdrowia, Departament Nadzoru
i Kontroli, ul. Miodowa 15, 00-952 Warszawa.

Kontrolę przeprowadzili:

- Anna Dobrydnio – główny specjalista w Departamencie Nadzoru i Kontroli Ministerstwa Zdrowia, działająca na podstawie upoważnienia nr 243/2023 ważnego do dnia 20 października 2023 r.;
- Agnieszka Kliczkowska-Katra – główny specjalista w Departamencie Nadzoru i Kontroli Ministerstwa Zdrowia, działająca na podstawie upoważnienia nr 244/2023 ważnego do dnia 20 października 2023 r.

Temat kontroli: Wybrane aspekty funkcjonowania jednostki, z uwzględnieniem: realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych w toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia, polityki kadrowej oraz wydatkowania środków publicznych w ramach postępowań realizowanych w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych i zamówień o wartości poniżej 130 tys. zł.

Okres objęty kontrolą: 2021 r. – 2022 r.

Czynności kontrolne przeprowadzono w okresie: 18 września 2023 r. – 20 października 2023 r. w trybie zwykłym, na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ oraz art. 35 ust. 2 w wz. z art. 36 ust 1 i 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych², zwana dalej „ustawą o instytutach”.

Celem kontroli było dokonanie oceny realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych w toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia, funkcjonowania jednostki w aspekcie zagadnień polityki kadrowej oraz wydatkowania środków publicznych.

1. Stan organizacyjno-prawny oraz Kierownictwo IMW.

Przedmiotem działalności Instytutu jest realizacja zadań w zakresie ochrony zdrowia, zwłaszcza dotyczących zdrowia ludności wiejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem oceny

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 498.

zagrożeń i ich skutków dla zdrowia osób pracujących m.in. w rolnictwie, leśnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym, przemyśle drzewnym oraz rybołówstwie.

Instytut jest instytutem badawczym posiadającym osobowość prawną i jest wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000126672.

Instytut Medycyny Wsi jest instytutem badawczym uczestniczącym w systemie ochrony zdrowia w rozumieniu przepisów ustawy o instytutach badawczych i działa na podstawie przepisów wskazanej ustawy oraz postanowień statutu zatwierdzonego przez Ministra Zdrowia w dniu 18 listopada 2019 r.³. Instytut jest wpisany do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą prowadzonego przez Wojewodę Lubelskiego – księga rejestrowa nr 000000018615.

W okresie objętym kontrolą funkcję Dyrektora Instytutu pełnił Pan dr hab. n. med. Lech Panasiuk prof. IMW, który zarządzał Instytutem przy pomocy:

- Zastępcy Dyrektora ds. Medycznych, Pani Magdaleny Czarkowskiej⁴,
- Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych, Pani Magdaleny Florek-Łuszczki,
- Głównego Księgowego, Pana Marcina Leśkiewicza⁵.

I. Ocena ogólna kontrolowanej działalności.

Na ogólną ocenę kontrolowanej działalności Instytutu składają się poniższe oceny częściowe poszczególnych obszarów podlegających badaniu.

Spośród pięciu zaleceń otrzymanych w toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia Instytut w całości zrealizował 3 zalecenia, 1 zalecenie zostało zrealizowane częściowo, natomiast 1 z zaleceń nie zostało całkowicie zrealizowane, mianowicie:

1. Zalecenie w zakresie kontynuowania działań restrukturyzacyjnych mających na celu zmniejszenie straty finansowej IMW, uznano za niezrealizowane. Ocena kontrolowanego obszaru jest negatywna. Sytuacja finansowa Instytutu jest trudna. Analiza danych finansowych na przestrzeni 2015 r.– 2022 r. wskazuje, że sytuacja finansowa IMW pogarsza się z roku na rok. Istotne załamanie wyniku finansowego Instytutu nastąpiło w 2022 r. Wówczas Instytut osiągnął znaczną stratę w wysokości (-) 7 575 077,01 zł, która w stosunku do 2021 r. pogłębiła się o 5 653 178,52zł. Należy stwierdzić, że podejmowanie i realizowanie przez kierownictwo Instytutu działań, w tym działań zawartych w projektach nieprzyjętych⁶ przez Ministerstwo Zdrowia programów restrukturyzacyjnych było nieskuteczne, a Instytut nie odnotował wystarczającej poprawy sytuacji finansowej, gwarantującej stabilność finansową, o czym świadczy wynik finansowy Instytutu za 2022 r. Pogłębienie straty w 2022 r.

³ Poprzedni statut Instytutu Medycyny Wsi obowiązywał od 3 kwietnia 2017 r.

⁴ Do 24 marca 2022 r. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora IMW od 24 marca 2022 r. przejął on nieoficjalnie obowiązki Zastępcy Dyrektora ds. Medycznych, Pani Magdaleny Czarkowskiej. Za wykonywane zadania nie pobierał dodatkowego wynagrodzenia.

⁵ Od dnia 9 kwietnia 2019 r.

⁶ Pierwszy raz o braku kolejnych uwag do programu restrukturyzacyjnego MZ poinformowało w dniu 14 grudnia 2020 r., pismem o znaku NKF.313.78.2020.RP. Pierwszy program restrukturyzacyjny nie przyniósł zakładanych efektów finansowych, a działania w nim zawarte okazały się niewystarczające dla poprawy sytuacji finansowej IMW. W związku z tym Ministerstwo Zdrowia zwróciło się do IMW o przygotowanie nowego programu restrukturyzacyjnego zawierającego działania naprawcze umożliwiające z dużym prawdopodobieństwem odzyskanie przez Instytut rentowności w perspektywie maksymalnie 3 lat. Zaprojektowane w nowym programie działania powinny być ambitne, zależne przede wszystkim od samego Instytutu i w znaczący sposób poprawiające sytuację finansową. Przy konstruowaniu programu należało natomiast unikać działań o charakterze czysto technicznym, które nie będą generowały wymiernych efektów finansowych. O braku uwag do następnego programu restrukturyzacyjnego przez MZ poinformowało w dniu 12 grudnia 2022 r., pismem o znaku NKE.313.17.2022.

pomimo prowadzonego przez Instytut monitoringu działań naprawczych może świadczyć o niedostatecznym kontrolowaniu kosztów i przychodów. W 2022 r. w stosunku do 2021 r. nastąpił spadek przychodów Instytutu o 896 544,29 zł, tj. o 2,60%. Widoczny jest wzrost kosztów, które w 2022 r. w stosunku do 2021 r. zwiększyły się o 4 734 446,23 zł, tj. o 13,02%. Zarówno w 2021 r. jak i 2022 r. ponoszone przez Instytut koszty przewyższały osiągnięte przychody. Jest to szczególnie widoczne w 2022 r., gdzie koszty Instytutu urosły zdecydowanie szybciej niż osiągnięte przychody. Powyższe dowodzi, że działania podejmowane przez kierownictwo Instytutu były niewystarczające do poprawy sytuacji finansowej, co było także przyczyną zgłaszania przez Ministerstwo Zdrowia uwag do programu restrukturyzacyjnego. W Instytucie wymagane jest podejmowanie zdecydowanych działań zaradczych, w szczególności zmierzających do ograniczenia kosztów funkcjonowania oraz zmniejszenia poziomu posiadanych zobowiązań.

2. Realizacja zalecenia w zakresie przestrzegania uregulowań zawartych w ustawie Prawo zamówień publicznych, w szczególności rodzajów dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, zostało zrealizowane, co należy ocenić pozytywnie.
3. Realizację zalecenia w zakresie podjęcia skutecznych działań mających na celu zwiększenie zatrudnienia w grupie pracowników naukowych zostało zrealizowane częściowo. Instytut podjął działania mające na celu zwiększenie ilości zatrudnionych w jednostce pracowników naukowych, zauważyć należy jednak, iż łączna liczba pracowników naukowych zatrudnionych w IMW pomimo podjętych działań uległa zmniejszeniu. Koniecznym jest więc kontynuowanie podjętych starań zwiększenia liczby pracowników naukowych w latach kolejnych co mogłoby wpłynąć korzystnie na zwiększenie efektywności prowadzonej przez Instytut działalności naukowej.
4. Zalecenie w zakresie przeprowadzenia aktualizacji funkcjonujących w Instytucie dokumentów o charakterze wewnętrznym celem dostosowania występujących w nich zapisów do obowiązujących przepisów prawa, zostało zrealizowane.
5. Zalecenie dotyczące opracowania i wdrożenia procedury dotyczącej regulowania zobowiązań w Instytucie można uznać za zrealizowane. W okresie objętym kontrolą Instytut nie posiadał ww. procedury. Regulamin regulowania zobowiązań przez Instytut wdrożony został Zarządzeniem nr 3/2023 Dyrektora IMW dopiero w dniu 9 stycznia 2023 r.

Ponadto stwierdzono zawieranie umów cywilnoprawnych na świadczenia z tytułu pełnienia funkcji promotora, promotora pomocniczego lub recenzenta z osobami kierującymi Instytutem, co uznano za działanie nieprawidłowe.

II. Realizacja zaleceń pokontrolnych wydanych w toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia.

1. Kontynuowanie działań restrukturyzacyjnych mających na celu zmniejszenie straty finansowej IMW.

IMW posiada dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, wprowadzoną zarządzeniem wewnętrznym Nr 83/2017 Dyrektora Instytutu w sprawie zatwierdzenia Polityki Rachunkowości stosowanej w Instytucie Medycyny Wsi⁷. Powyższy dokument zawiera wszystkie elementy wymagane postanowieniami art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o rachunkowości kierownik jednostki zapewnia sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego. Instytut sporządził sprawozdania finansowe za 2021 r. i 2022 r. z zachowaniem ww. terminu. Ww. sprawozdania zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Naukową IMW. Sprawozdanie finansowe za rok 2021 i 2022 zostało zbadane przez

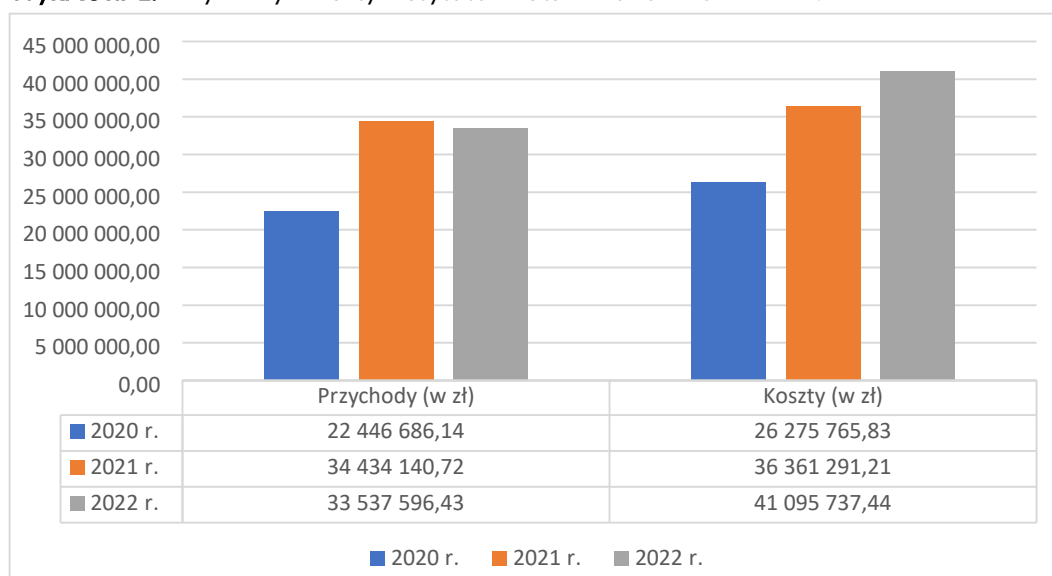
⁷ Do Zarządzenia Nr 83/2017 wprowadzono Aneks Nr 1 z dnia 31 grudnia 2018 r.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.

biegłego rewidenta⁹ i zostało uznane za dokument, który przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Jednostki odpowiednio na dzień 31 grudnia 2021 r. i 31 grudnia 2022 r. oraz jej wyniku finansowego za rok obrotowy zakończony w tym dniu zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości, a także przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości. Poza tym stwierdzono, że sprawozdanie jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Jednostkę przepisami prawa i statutu Jednostki i zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych zgodnie z przepisami rozdziału 2 ustawy o rachunkowości.

W 2020 r. wartość przychodów ogółem osiągniętych przez Instytut wynosiła 22 446 686,14 zł, a koszty ogółem wynosiły 26 275 765,83 zł. W roku obrotowym 2021 przychody ogółem kształtowały się na poziomie 34 434 140,72 zł, a wysokość kosztów ogółem ponoszonych przez Instytut w tym okresie wynosiła 36 361 291,21 zł. W 2022 r. przychody wyniosły 33 537 596,43 zł przy kosztach wynoszących 41 095 737,44 zł. Zatem przychody Instytutu w stosunku do 2020 r. wzrosły w 2021 r. o 53,40%, a w 2022 r. spadły o 2,60% w stosunku do 2021 r. Natomiast koszty w stosunku do 2020 r. wzrosły w 2021 r. o 38,38%, a w 2022 r. wzrosły o 13,02% w stosunku do 2021 r. Negatywnie należy ocenić, iż w kontrolowanym okresie koszty Instytutu przewyższały jego przychody.

Wykres nr 1. Przychody i koszty Instytutu w latach 2020 – 2022 w zł¹⁰.

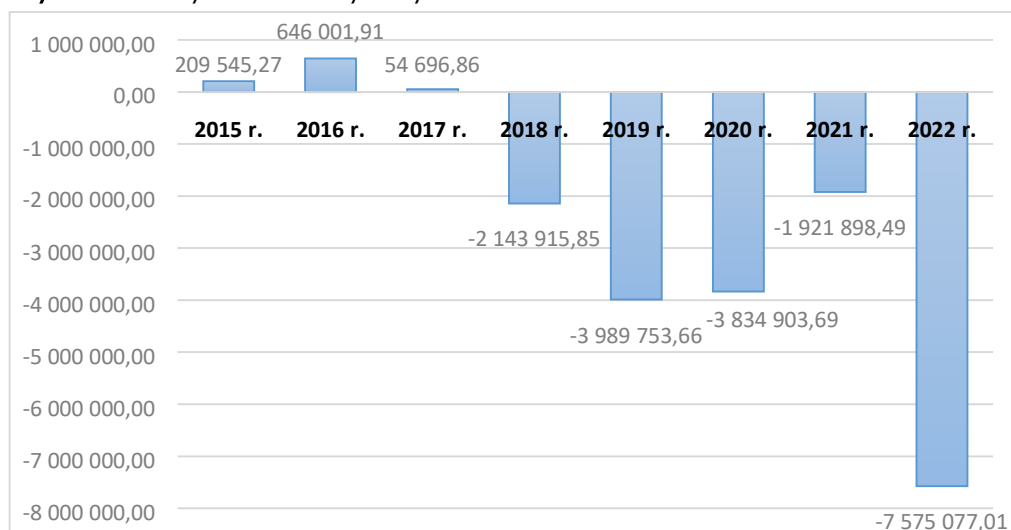

Rachunek zysków i strat za okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r. wykazywał stratę (netto) w wysokości: 1 921 898,49 zł. Za okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. rachunek zysków i strat wykazywał stratę netto w wysokości 7 575 077,01 zł. Strata netto w stosunku do 2021 r. zwiększyła się zatem w sposób istotny o kwotę 5 653 178,52 zł.

⁹Sprawozdanie z badania sporządzono w dniu 30 marca 2022 roku za rok 2021 i 3 kwietnia 2023 r. za 2022 rok.

¹⁰ Wykres opracowany na podstawie danych zawartych w Rachunku zysków i strat sporządzonych za lata 2021 i 2022.

Wykres nr 2. Wynik finansowy Instytutu w latach 2015-2022:

Od 2018 r. nastąpiło pogorszenie sytuacji finansowej Instytutu w porównaniu do lat 2015-2017, kiedy to Instytut wykazywał zysk finansowy. W okresie objętym kontrolą Instytut poniósł stratę, która w 2021 r. wynosiła 1 921 898,49 zł, a w 2022 r. jeszcze bardziej się pogłębiła i wyniosła 7 575 077,01 zł.

Pogarszającą się sytuację finansową Instytutu należy ocenić negatywnie. Aby poprawić kondycję finansową Instytut powinien podjąć intensywne działania restrukturyzacyjne. W wyniku narastających strat, Ministerstwo Zdrowia, zobowiązało Instytut do opracowania i wdrożenia programu restrukturyzacyjnego oraz raportowania co kwartał o jego realizacji.

Okres przedmiotowej kontroli obejmuje czas realizacji dwóch programów restrukturyzacyjnych. Pierwszy z nich sporządzony i uzgodniony został jeszcze w 2020 r., natomiast drugi w 2022 r. Programy restrukturyzacyjne mają tabelaryczną formę określoną przez Ministerstwo Zdrowia i zgodnie z nią zostały sporządzone. Zakres działań podjętych w ramach realizacji programu restrukturyzacyjnego z 2020 r. ujęty został w sprawozdawczości cyklicznie wysyłanej do Ministerstwa Zdrowia. W 2022 r. Instytut zobowiązany był do sporządzenia nowego programu restrukturyzacyjnego, a sprawozdawczość z jego realizacji rozpoczęła się w 2023 r.

Instytut zobowiązany był do sporządzania i przesyłania informacji o stanie realizacji przyjętego programu restrukturyzacyjnego. W związku z tym, nie rzadziej niż raz na kwartał szczegółowo analizowany jest poziom realizacji przyjętych do zrealizowania działań restrukturyzacyjnych. Monitoring realizacji działań restrukturyzacyjnych realizowany jest również poprzez bezpośredni kontakt Dyrekcji z osobami odpowiedzialnymi za nadzór lub realizację poszczególnych działań.

Ogólny harmonogram realizacji poszczególnych działań restrukturyzacyjnych wynika bezpośrednio z przyjętego programu restrukturyzacyjnego. Szczegółowe harmonogramy tworzone były przede wszystkim do zadań budowlanych, w ramach spotkań roboczych Zespołów powołanych do realizacji prac modernizacyjnych.

W zakresie realizacji programu restrukturyzacyjnego opracowanego przez IMW i uzgodnionego z Ministerstwem Zdrowia w 2020 r. – powołany został Zarządzeniem nr 4/2021 Dyrektora IMW dnia 15 lutego 2021 r. Zespół ds. wdrożenia programu restrukturyzacyjnego. W zakresie realizacji programu restrukturyzacyjnego opracowanego przez IMW i uzgodnionego z Ministerstwem Zdrowia w 2022 r. – Zespół nie był powoływany. Brak takiej konieczności uzasadnił tym, iż osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań wskazane zostały bezpośrednio w treści programu

restrukturyzacyjnego, a monitorowanie stanu jego realizacji następowało w bezpośrednich spotkaniach, w okresie zbierania danych do sprawozdawczości kwartalnej.

Kluczowym elementem realizacji poszczególnych zadań restrukturyzacyjnych jest ich wdrożenie, a następnie monitorowanie skutków wdrożenia. Za wdrożenie działań odpowiedzialne są wskazane w programie restrukturyzacyjnym osoby lub tak jak w przypadku programu restrukturyzacyjnego z 2020 r. – osoby odpowiedzialne wskazane we wcześniej wspomnianym Zarządzeniu. Ocena poziomu realizacji zadań wskazanych w programie restrukturyzacyjnym polega na pozyskaniu informacji o zaawansowaniu wdrożenia danego działania. Zważając na fakt, iż Instytut jest jednostką średniej wielkości informacje te mogą być pozyskiwane na bieżąco. W przypadku opóźnień, w bezpośrednich spotkaniach z Dyrekcją, wyjaśniane są, przez zobowiązanego do wdrożenia zadania pracownika, przyczyny opóźnień oraz omawiane są możliwe do podjęcia działania mające na celu jak najszybszą eliminację zidentyfikowanych przeszkód. Po wdrożeniu działania monitorowane są powstałe efekty, które następnie zestawiane z tymi zakładanymi na etapie przygotowywania programu. Odzwierciedlenie tego procesu ma swoje miejsce w okresowych formatach sprawozdawczych przesyłanych do Ministerstwa Zdrowia w okresach kwartalnych.

W przypadku pierwszego programu restrukturyzacyjnego efekty wdrażanych działań widoczne były po roku od obowiązywania (na koniec 2021 r.), a dokładniej po sporządzeniu ostatecznego sprawozdania finansowego za 2021 r. tj. na koniec marca 2022. Dopiero wówczas możliwa była częściowa ocena podjętych działań i efektywności wdrożonych rozwiązań. Należy jednak podkreślić, że w omawianym okresie efekty działań wciąż należało oceniać z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z nadal trwającej w 2021 r. pandemii COVID- 19. W przypadku drugiego programu restrukturyzacyjnego, zaczął on obowiązywać od połowy grudnia 2022 r., tj. od momentu jego akceptacji przez Ministerstwo Zdrowia. W kontrolowanym okresie nie było więc sposobności do wdrożenia jego aktualizacji.

Zgodnie z wyjaśnieniami IMW programy restrukturyzacyjne nie są jedynymi wyznacznikami działań podejmowanych w Instytucie w celu poprawy jego sytuacji finansowej. W zależności od zidentyfikowanych możliwości, w trakcie realizacji każdego programu restrukturyzacyjnego, podejmowane są decyzje o rozeznaniu rynku i podjęciu działań mających na celu pozyskanie nowych funduszy przez IMW lub wdrożenie działań prooszczędnościowych. Biorąc jednak pod uwagę wszystkie powyższe ustalenia, wskazać należy, iż działania podejmowane dotychczas przez Instytut okazały się nieefektywne i nieskuteczne. Konieczne jest więc przeanalizowanie efektywności i skuteczności podejmowanych dotychczas kroków oraz wdrożenie nowych, istotnych, zdecydowanych działań w celu poprawy sytuacji finansowej Instytutu.

2. Realizacja zalecenia w zakresie przestrzegania uregulowań zawartych w ustawie Prawo zamówień publicznych, w szczególności rodzajów dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy.

Instytut przy dokonywaniu zakupu sprzętu, usług bądź robót budowlanych niezbędnych do realizacji przedmiotu umowy działań na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r.¹¹, dalej jako: „ustawa PZP”, oraz wewnętrznych procedur.

W okresie objętym kontrolą w Instytucie obowiązywało:

- Zarządzenie Nr 11/2013 p.o. Dyrektora IMW z dnia 28 czerwca 2013 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu procedur udzielania zamówień, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych polskich równowartości kwoty 14 000 euro

¹¹ Dz.U.2023.1605 t.j.

- oraz regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej przekraczającej równowartość 14 000 euro¹²;
- Zarządzenie Nr 10/2014 p.o. Dyrektora IMW z dnia 16 kwietnia 2014 r.¹³.

Należy zauważyć, że w okresie objętym kontrolą, zapisy występujące w powyższych Regulaminach nie zostały dostosowane do obowiązujących przepisów prawa, co należy uznać za nierzetelne. Dopiero z dniem 1 stycznia 2023 r. Zarządzeniem Nr 59/2022 Dyrektora IMW z dnia 30 grudnia 2022 r. w Instytucie wprowadzono Regulamin udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza 130 000 zł netto¹⁴. Niemniej jednak powyższe stanowi uchybienie niepowodujące znaczących następstw dla kontrolowanej działalności.

Zweryfikowano 9 postępowań¹⁵ o udzielenie zamówienia publicznego poniżej równowartości 130 000 PLN. Próba kontrolna została wyłoniona metodą doboru losowego.

W odniesieniu do powyższego ustalono, co następuje.

Postępowania o udzielenie zamówienia publicznego poniżej równowartości 130 000 PLN przeprowadzono zgodnie z Regulaminem udzielania zamówień publicznych. Postępowania poprzedzono Wnioskiem o wyrażenie zgody na udzielenie zamówienia publicznego.

We wnioskach brak informacji w jaki sposób dokonano oszacowania wartości zamówień, jednakże Zamawiający przedstawił dokumenty wskazujące sposób oszacowania wartości zamówień. Na stronie BIP Zamawiającego zamieszczono zapytania ofertowe, a następnie zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty. Z postępowań sporządzono protokoły zatwierdzone przez Dyrektora oraz Głównego Księgowego jednostki.

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

W okresie objętym kontrolą Instytut przeprowadził łącznie 47 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym:

- w 2021 r. – 20 postępowań;
- w 2022 r. – 27 postępowań.

W ramach kontroli zamówień publicznych przeprowadzonych w okresie objętym kontrolą zbadano 8 postępowań: 4 z 2021 r.¹⁶, 4 z 2022 r.¹⁷.

Wszystkie poddane badaniu postępowania zostały poprzedzone wnioskiem o zamówienie publiczne sporządzonym na formularzu zgodnym z wzorem określonym w Regulaminie udzielania zamówień publicznych¹⁸. Wnioski zawierały informacje dotyczące przedmiotu zamówienia, w tym daty i podstawy szacowania wartości przedmiotu zamówienia, wymagane podpisy potwierdzające ich akceptację, w tym informację o zabezpieczeniu środków przez Głównego księgowego.

Zgodnie z art. 83 ustawy PZP, Instytut, przed wszczęciem postępowań o udzielenie zamówienia, dokonał analizy potrzeb i wymagań oraz szacowania wartości zamówienia dokonywano w terminie określonym w art. 36 ustawy PZP. Do każdego postępowania Dyrektor Instytut powoływał komisje przetargowe¹⁹ w drodze zarządzenia.

We wszystkich postępowaniach Dyrektor, osoby mogące wpłynąć na wynik postępowania oraz członkowie komisji przetargowych złożyli stosowne oświadczenia, o których mowa

¹² Moc obowiązywania od 5 sierpnia 2013 r. do 31 grudnia 2022 r.

¹³ Moc obowiązywania od 16 kwietnia 2014 r. do 31 grudnia 2022 r.

¹⁴ Dnia 1 stycznia 2021 r. w związku z wejściem w życie nowej ustawy Pzp z 11 września 2019 r. zmienił się próg stosowania jej regulacji z 30 000 euro na 130 000 zł.

¹⁵ 531/U/2021; 572/D/2021; 678/U/2021; 695/D/2021; 800/D/2021; 950/D/2021; DZP.226.22.ZO.U.2022; DZP.226.25.ZO.U.2022; DZP.226.26.ZO.U.2022.

¹⁶ DZP.226.10/ZP/D/2021; DZP.226.11/ZP/U/2021; DZP.226.18/ZP/D/2021; 89/04/2021.

¹⁷ DZP.226.16.ZP.D.2022; DZP.226.17.ZP.D.2022; DZP.226.20.ZP.D.2022; 261/06/2022.

¹⁸ Załącznik nr 1.

¹⁹ Zgodnie z art. 53 ustawy PZP.

w art. 56 ust. 4 ustawy PZP, tj. oświadczenie o niekaralności oraz oświadczenie o braku konfliktu interesów.

We wszystkich postępowaniach o udzielenie zamówienia Instytut określił, zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy PZP formę komunikacji z wykonawcami jako odbywającą się przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, poprzez wskazanie adresu strony internetowej, jak również zgodnie z art. 67 ustawy PZP dopełnił obowiązków informacyjnych dotyczących stosowanych środków komunikacji elektronicznej, poprzez zamieszczenie w ogłoszeniu wszczynającym postępowanie o udzielenie zamówienia informacji o środkach komunikacji elektronicznej, przy użyciu których będzie komunikował się z wykonawcami oraz informacji o wymaganiach technicznych i organizacyjnych sporządzenia, wysyłania i odbierania korespondencji elektronicznej.

W ramach postępowań przestrzegano zasady jawności poprzez publikację ogłoszeń: o zamówieniu, o wyniku postępowania oraz o wykonaniu umowy, odpowiednio w Biuletynie Zamówień Publicznych, Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej oraz na stronie internetowej prowadzonego postępowania.

Każdorazowo, specyfikacja warunków zamówienia, dalej jako: „SWZ” zawierała informacje określone w art. 281 ustawy PZP, a Instytut zapewnił na stronie internetowej prowadzonych postępowań bezpłatny, pełny, bezpośredni i nieograniczony dostęp do SWZ.

Po otwarciu ofert, Instytut każdorazowo udostępniał na stronie internetowej prowadzonego postępowania informację o nazwach albo imionach i nazwiskach oraz siedzibach lub miejscach prowadzonej działalności gospodarczej albo miejscach zamieszkania wykonawców, których oferty zostały otwarte, a także cenach lub kosztach zawartych w ofertach, jak stanowi art. 222 ust. 5 ustawy PZP.

Wyboru najkorzystniejszej oferty dokonywano zgodnie z art. 239 ustawy PZP, na podstawie kryteriów oceny ofert opisanych w sposób jednoznaczny i zrozumiały, zgodnie z art. 240 ust. 1 ustawy PZP. Realizując regulacje art. 253 ustawy PZP, Instytut niezwłocznie po wyborze najkorzystniejszej oferty informował wykonawców, którzy złożyli oferty, o wyborze najkorzystniejszej oferty oraz punktacji przyznanej ofertom w każdym kryterium oceny ofert i łącznej punktacji, a także o wykonawcach, których oferty zostały odrzucone, podając uzasadnienie faktyczne i prawne.

Instytut dokumentował przebieg poddanych badaniu postępowań o udzielenie zamówienia, sporządzając w ich toku protokoły postępowania wraz z załącznikami, zgodny pod względem formy i treści z wymogami rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie protokołów postępowania oraz dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego²⁰.

Instytut przestrzegał terminu zawarcia umowy określonego w art. 264 ustawy PZP w zakresie zawierania umów z dostawcami wyłonionymi w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, a także publikował ogłoszenia o wykonaniu umów w terminie określonym w art. 448 ustawy PZP.

W okresie poprzedzającym kontrolę do Ministerstwa Zdrowia wpłynęła skarga w sprawie przeprowadzanych remontów i inwestycji przez jedną firmę. Instytut wyjaśnił, że postępowania na roboty budowlane prowadził w trybach konkurencyjnych zgodnie z ustawą PZP. Wykonawca ██████████ składał najkorzystniejsze oferty w postępowaniach prowadzonych przez Instytut. Niejednokrotnie złożone oferty przez Wykonawcę były jedyne, jakie wpłynęły w postępowaniach. Zamawiający nie ma wpływu na ilość składanych ofert. Jednocześnie należy podkreślić, iż opis przedmiotu zamówienia w postępowaniach, gdzie najkorzystniejszą lub jedyną ofertę złożył Pan ██████████ nie zawierał zapisów ograniczających konkurencję ponad standardowe i powszechnie

²⁰ Dz.U. 2020 poz. 2434.

stosowane na rynku zapisy wymagające pewnego doświadczenia w zakresie robót budowlanych wykonywanych na rzecz podmiotów leczniczych. Wskazać należy, iż zamawiający w postępowaniach na roboty budowlane często spotykają się z brakiem zainteresowania ze strony wykonawców, a powody takiego stanu rzeczy mogą być różne. Przykładem może być zbyt małe lub zbyt skomplikowane zamówienie, krótki okres realizacji zamówienia, brak stałości cen usług i materiałów budowlanych na rynku czy też brak odpowiednich podwykonawców już na etapie składania oferty, szczególnie przy tzw. zamówieniach „zaprojektuj i wybuduj”.

W okresie pandemii Covid-19 zawarcie umów na wykonanie w Instytucie robót budowlanych poprzedzały negocjacje z wykonawcą [REDAKTOWANE]. Wykonawca podczas realizacji poprzednich zamówień sprawdził się jako rzetelny podmiot wykonujący prace terminowo. Ponadto, znał już techniczne uwarunkowania wykonywania robót budowlanych w budynkach Instytutu, a dzięki temu mógł odpowiednio dostosować ofertę ograniczając ryzyka. Budził zaufanie i dawał gwarancję, że prace budowlane prowadzone na czynnym obiekcie będą realizowane z zapewnieniem bezpieczeństwa dla pacjentów i personelu. Umowy z wykonawcą zawierane były bez zastosowania norm wynikających z ustawy PZP na podstawie art. 46c²¹ ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi²² ze względu na wyjątkowo trudny okres realizacji w czasie pandemii, krótkie terminy na wykorzystanie otrzymanych dotacji oraz chęć jak najszybszego otwarcia nowych przestrzeni w celu zapewnienia świadczeń pacjentom.

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości, stąd zalecenie w zakresie przestrzegania uregulowań zawartych w ustawie PZP, w szczególności rodzajów dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy należy uznać za zrealizowane.

3. Struktura zatrudnienia oraz pracownicy naukowcy.

Tabela nr 1. Struktura zatrudnienia w Instytucie, w okresie objętym kontrolą, według stanu na dzień 30 czerwca 2020 r., 1 stycznia 2021 r., 31 grudnia 2021 r. oraz według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.

Grupa zawodowa pracowników			Stan na dzień: 30 czerwca 2020 r.		Stan na dzień: 1 stycznia 2021 r.		Stan na dzień: 31 grudnia 2021 r.		Stan na dzień: 31 grudnia 2022 r.	
			Ilość osób	Wymiar w etatach	Ilość osób	Wymiar w etatach	Ilość osób	Wymiar w etatach	Ilość osób	Wymiar w etatach
Pracownicy	Mianowanie	Profesor	0	0	0	0	0	0	0	0
		Profesor Instytutu	0	0	0	0	0	0	0	0

²¹ Pismem z dnia 26 kwietnia 2020 r. o znaku IF-I.7840.20.12.2021.5.MS – Wojewoda Lubelski działając na podstawie art. 46 c ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2020 r., poz. 1845) zmienionej ustawą z dnia 28 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanym z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r., poz. 2121), po rozpatrzeniu wniosku Instytutu z dnia 20 kwietnia 2020 r. o znaku D.078.784/04/2021 wyraził zgodę na odstąpienie od stosowania przepisów z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1333) przy realizacji „Specjalistycznego ośrodka leczenia i przeciwdziałania roznoszeniu się chorób zakaźnych w związku z COVID-19” na działce nr ewid. 6/2 ark. 15 obr. 0018 – Lemszczyzna w Lublinie.

²² Dz. U. z 2020 r., poz. 1845 z późn. zm.

Umowa o pracę	Profesor zwyczajny	5	4,450	0	0	0	0	0	0
	Profesor	0	0	6	5,450	7	7,000	8	8,000
	Profesor nadzwyczajny	12	12	0	0	0	0	0	0
	Profesor Instytutu	7	6,250	11	11,000	10	10,000	11	11,000
	Adiunkt	15	14,500	15	14,500	15	14,500	13	12,500
	Asystent	6	5,500	9	8,500	9	8,500	6	5,500
Ogółem		38	36,450	41	39,450	41	40,000	38	37,000
Badawczo-techniczni		2	2,000	1	1,000	1	1,000	1	1,000
Inżynierijno-techniczni		20	19,000	18	17,000	18	17,500	23	21,500
Administracyjno-ekonomiczni		19	18,000	19	18,000	21	19,900	23	21,500
Biblioteczni i dokumentacji naukowej		1	1,000	1	1,00	1	1,000	1	1,000
Stanowiska robotnicze		14	13,600	13	12,600	12	12,000	12	12,000
Pracownicy obsługi i inni									
Ogółem		56	53,600	52	49,600	53	51,400	60	57,400
Pracownicy wykonujący zawody medyczne	Lekarz ze specjalizacją	20	15,630	20	16,533	22	18,680	19	16,930
	Lekarz bez specjalizacji (bez rezydentów)	1	1,000	0	0	0	0	0	0
	Rezydent	16	16,000	16	16,000	17	17,000	14	14,000
	Stażysta	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pielęgniarka	37	35,000	36	33,500	42	39,500	41	38,750
	Diagnosta laboratoryjny	0	0	0	0	0	0	0	0
	Fizjoterapeuta	0	0	13	13,000	16	16,000	17	16,800
	Inni	47	45,25	35	33,250	45	42,000	44	41,750
	Ogółem		121	112,880	120	112,283	142	133,180	135
Razem		215	202,930	213	201,333	236	224,580	233	222,630

W Instytucie, w okresie objętym kontrolą stan zatrudnienia uległ zwiększeniu z 213 osób zatrudnionych na 201,333 etatach (stan na dzień 1 stycznia 2021 r.) do 236 osób zatrudnionych na 224,580 etatach (stan na dzień 31 grudnia 2021 r.). Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. Instytut zatrudniał łącznie 233 osoby na 222,630 etatach.

W okresie objętym kontrolą Instytut zatrudnił łącznie 64 osoby – 42 osoby w 2021 r. oraz 22 osoby w 2022 r.

W okresie objętym kontrolą rozwiązano stosunek pracy z 42 osobami, odpowiednio:
– w 2021 r. z 20 pracownikami:

- w 11 przypadkach w trybie art. 30 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy²³, dalej jako: „KP”;
 - w 1 przypadku w trybie art. 30 § 1 pkt 2 KP;
 - w 8 przypadkach w trybie art. 30 § 1 pkt 4 KP;
- w 2022 r. z 22 pracownikami:
- w 6 przypadkach w trybie art. 30 § 1 pkt 1 KP;
 - w 6 przypadkach w trybie art. 30 § 1 pkt 2 KP;
 - w 4 przypadkach w trybie art. 30 § 1 pkt 4 KP;
 - w 1 przypadku w trybie art. 63¹ § 1 pkt 1 KP (wygaśnięcie umowy w związku ze śmiercią pracownika);
 - w 1 przypadku w trybie art. 70 § 1 KP.

Z uwagi na zalecenia pokontrolne wydane w toku poprzedniej kontroli Ministra Zdrowia, Instytut, zobowiązany był do podjęcia skutecznych działań mających na celu zwiększenie zatrudnienia w grupie pracowników naukowych IMW. W związku z powyższym Instytut przedstawił wykazy zatrudnionych pracowników naukowych oraz dokumentację dotyczącą przeprowadzonych w okresie kontroli konkursów na stanowiska naukowe. Zgodnie z zapisami ustawy o Instytutach badawczych²⁴ zatrudnienie pracowników naukowych zostało poprzedzone konkursami, natomiast kryteria i tryb przeprowadzania i ogłaszania konkursu określał statut Instytutu.

Ustalono, iż w ramach ww. konkursów zatrudniono 3 osoby:

- w roku 2021 – 2 osoby na stanowisko Adiunkta w projekcie NCN²⁵ pt. „Ocena wykorzystania witaminy D3 w prewencji i leczeniu włóknienia płuc w przebiegu alergicznego zapalenia pęcherzyków płuc – badania in vivo.”;
- w roku 2022 – 1 osobę na stanowisku Adiunkta w Zakładzie Biologicznych Szkodliwości Zdrowotnych i Parazytologii.

Mając na uwadze powyższe można uznać, że Instytut podjął działania mające na celu zwiększenie ilości zatrudnionych w jednostce pracowników naukowych, zauważyć należy jednak, iż łączna liczba pracowników naukowych zatrudnionych w IMW pomimo podjętych działań uległa zmniejszeniu. Koniecznym jest więc kontynuowanie starań zwiększenia liczby pracowników naukowych w latach kolejnych co mogłoby wpłynąć korzystnie na zwiększenie efektywności prowadzonej przez Instytut działalności naukowej.

Wobec powyższych ustaleń zalecenie pokontrolne sformułowane w toku poprzedniej kontroli, stanowiące o podjęciu skutecznych działań mających na celu zwiększenie zatrudnienia w grupie pracowników naukowych zostało zrealizowane częściowo.

4. Dokonanie aktualizacji funkcjonujących w Instytucie uregulowań wewnętrznych, celem dostosowania występujących w nich zapisów do obowiązujących przepisów prawa.

Strukturę organizacyjną Instytutu, odpowiadającą przedmiotowi i zakresowi jego działania, w okresie objętym kontrolą określały:

- Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem nr 20/2020 Dyrektora IMW z dnia 8 maja 2020 r., obowiązujący od dnia 11 maja 2020 r.;
- Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem nr 18/2021 Dyrektora IMW z dnia 27 kwietnia 2021 r., obowiązujący od dnia 4 maja 2021 r.;
- Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem nr 44/2021 Dyrektora IMW z dnia 29 października 2021 r., obowiązujący od dnia 1 listopada 2021 r.

Zmiany w Regulaminie organizacyjnym były każdorazowo pozytywnie opiniowane przez Radę Naukową.

Struktura organizacyjna określona w Regulaminie jest zgodna z postanowieniami statutu IMW, a także rejestrem podmiotów leczniczych, co potwierdzają wpisy do rejestru

²³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1465.

²⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 498, z 2023 r. poz. 1672.

²⁵ UMO-2020/38/E/NZ7/00366

podmiotów leczniczych. Regulamin organizacyjny spełnia wymogi określone w art. 23-24 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

Instytut, Zarządzeniem nr 3/2023 Dyrektora IMW z dnia 9 stycznia 2023 r. wprowadził Regulamin regulowania zobowiązań przez Instytutu Medycyny im. Witolda Chodźki, który określa tryb regulowania różnych typów zobowiązań.

Ponad powyższe Instytut Zarządzeniem nr 59/2022 Dyrektora IMW z dnia 30 grudnia 2022 r. wprowadził aktualny Regulamin udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza kwoty 130.000 zł netto w Instytucie Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki z siedzibą w Lublinie.

Mając na uwadze powyższe, można stwierdzić, że zalecenie zostało zrealizowane w całości.

5. Opracowanie i wdrożenie procedury dotyczącej regulowania zobowiązań w Instytucie.

Regulamin regulowania zobowiązań przez Instytut wdrożony został Zarządzeniem nr 3/2023 Dyrektora IMW z dnia 9 stycznia 2023 r. Przed wdrożeniem formalnego regulaminu, począwszy od początku 2021 r. wraz z okresowym bilansem przedstawiającym m.in. stan zobowiązań, sporządzane były zestawienia przeterminowanych zobowiązań z tytułu dostaw i usług według stanu na koniec sprawozdawanego miesiąca.

W okresie objętym kontrolą zobowiązania monitorowane były w sposób ciągły. Co miesiąc sporządzane było okresowe sprawozdanie składające się m.in. z bilansu, który wykazuje poziom ogółu zobowiązań Instytutu z podziałem na długo- i krótkoterminowe. Ponadto cyklicznie sporządzane było zestawienie zobowiązań przeterminowanych, początkowo w oparciu o niesformalizowane polecenie Dyrektora Instytutu, a następnie od 2023 r. w oparciu o ww. Regulamin.

Tabela nr 2 przedstawia zestawienie zobowiązań Instytutu za okres: 2021 – 2022.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na koniec 2021 r.	Wymagalne na koniec 2021 r.	Stan koniec 2022 r.	Wymagalne na koniec 2022 r.
1.	Zobowiązania długoterminowe:	8 579 116,13 zł	-	14 824 747,28 zł	-
a	Inne zobowiązania finansowe – kara z NFZ	984 975,50 zł	-	-	-
2.	Zobowiązania krótkoterminowe:	9 564 091,63 zł	-	8 794 613,90 zł	-
a	Kredyty i pożyczki	1 827 337,54 zł	-	3 413 579,59 zł	-
b	Z tytułu dostaw i usług	3 936 466,29 zł	359 845,93 zł	2 356 708,27 zł	529 037,29 zł
c	Zobowiązania publicznoprawne	1 662 693,15 zł	-	1 355 130,29 zł	-
d	Z tytułu wynagrodzeń	1 073 390,92 zł	-	1 058 387,29 zł	-
e	Inne zobowiązania	84 975,50 zł	-	85 808,46 zł	-
f	Inne zobowiązania finansowe – kara z NFZ	-	-	525 000,00 zł	-
3	Fundusze specjalne	309 602,01 zł	-	353 523,15 zł	-
Razem zobowiązania		18 458 557,04 zł	359 845,93 zł	23 972 884,33 zł	529 037,29 zł

W okresie objętym kontrolą w Instytucie wystąpiły zobowiązania wymagalne, które według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. wynosiły: 359 845,93 zł, a według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. 529 037,29 zł.

Zobowiązania przeterminowane, wobec największego wierzyciela²⁶ wykazującego

²⁶ ██████████ – łączne zobowiązanie 275 901,10 zł, w tym zobowiązanie przeterminowane 10 770,74 zł – data zapłaty 17.01.2022 r.

przeterminowane należności od Instytutu, na koniec 2021 r. obejmują wyłącznie jedną fakturę. Opóźnienie w płatności wynikało z faktu dostarczenia październikowej faktury do IMW dopiero pod koniec grudnia 2022 r. W związku z okresem świątecznym i absencjami urlopowymi faktura przekazana została do księgowości dopiero na początku 2023 r. Faktura została niezwłocznie opłacona.

Zobowiązania przeterminowane, wobec największego wierzyciela²⁷ wykazującego przeterminowane należności od Instytutu, na koniec 2022 r. również obejmują wyłącznie jedną fakturę. Opóźnienie w płatności wynikało z błędu poczynionego w ewidencji księgowej we wrześniu 2022 r. Do systemu wpisano kwotę 46 697,44 zł zamiast 49 697,44 zł. Omyłka została zidentyfikowana i skorygowana dopiero w pierwszych dniach stycznia 2023 r. (zaksięgowana do grudnia 2022) i niezwłocznie opłacona. W obu powyższych przypadkach kontrahenci nie obciążyli Instytutu dodatkowymi kosztami z tytułu nieterminowych płatności.

Koszty odsetek cywilno-prawnych i rekompensat w 2021 r. wyniosły 115 411,05 zł, w tym 91 551,94 zł odsetek wobec NFZ, w związku z rozłożeniem na raty kary, a w 2022 r. wyniosły 26 278,17 zł. Odsetki z tytułu dostaw i usług wynikają z nieterminowego realizowania płatności za zobowiązania. Z wyjaśnień Instytutu wynika, że opóźnienia w płatnościach nie są wynikiem celowego działania lub niedopełnienia obowiązków, a wynikają z trudnej sytuacji finansowej Instytutu i utrzymującym się brakiem bieżącej płynności finansowej.

Ponadto w okresie objętym kontrolą IMW posiadał zobowiązania z tytułu zaciągniętych pożyczek²⁸. Negatywnie należy ocenić sytuację, w której instytut nie podejmuje skutecznych działań restrukturyzacyjnych poprawiających sytuację finansową natomiast zaciąga kolejne pożyczki na bieżącą działalność, co zwiększa koszty finansowe, obniża wynik finansowy i pogarsza sytuację finansową Instytutu.

6. Polityka kadrowa.

W Instytucie Zarządzeniem nr 54/2019 Dyrektora IMW z dnia 7 listopada 2019 r. wprowadzono Procedurę Antymobbingową, która określa zasady postępowania w przypadku wystąpienia zachowań mających znamiona mobbingu lub niewłaściwego traktowania pracowników IMW. Powyższa procedura określa także zasady powoływania Komisji Antymobbingowej, która w okresie objętym kontrolą, według zebranej dokumentacji nie była powoływana.

Dodatkowo, Zarządzeniem nr 15/2022 Dyrektora IMW z dnia 8 kwietnia 2022 r. został powołany stały Zespół Etyczny, który ma za zadanie zdefiniowanie problemów natury etycznej występujących w Instytucie oraz wdrażanie sposobów ich rozwiązywania.

Pracodawca podejmuje szereg działań mających na celu dbanie o dobre środowisko i kulturę pracy w aspekcie wzajemnych relacji pracowniczych. IMW zorganizował poza godzinami pracy spotkanie integracyjne finansowane z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, na którym duża część personelu mogła budować odpowiednie relacje, przydatne w wykonywaniu obowiązków służbowych. Jak wyjaśnił Instytut spotkania tego

²⁷ ██████████ – łączne zobowiązanie 195 607,01 zł, w tym zobowiązanie przeterminowane 3 000,00 zł – data zapłaty 02.01.2023 r.

²⁸ 1) ██████████ – zobowiązanie ogółem 2 194 825 zł – data zaciągnięcia zobowiązania 05.12.2019 r.; planowana data spłaty zobowiązania 31.12.2025 r.;

2) ██████████ – zobowiązanie ogółem 3 411 214 zł – data zaciągnięcia zobowiązania 19.11.2020 r.; planowana data spłaty zobowiązania 30.11.2027 r.;

3) ██████████ – zobowiązanie ogółem 3 435 879 zł – data zaciągnięcia zobowiązania 21.07.2021 r.; planowana data spłaty zobowiązania 31.07.2028 r.;

4) ██████████ – zobowiązanie ogółem 5 696 004 zł – data zaciągnięcia zobowiązania 24.02.2022 r.; planowana data spłaty zobowiązania 08.02.2028 r.;

5) ██████████ – zobowiązanie ogółem 3 500 386 zł – data zaciągnięcia zobowiązania 30.09.2022 r.; planowana data spłaty zobowiązania 31.08.2029 r.

rodzaju organizowane są także przed okresami świątecznymi. Dodatkowo w Instytucie podejmowane są starania, których głównym celem jest inwestowanie w zasoby ludzkie poprzez podnoszenie kwalifikacji pracowników, co również pozwala na poprawę w zakresie wzajemnych relacji pracowników oraz rozwój IMW jako instytucji.

Instytut występuje do Państwowej Inspekcji Pracy o przeprowadzenie ankiet badających ewentualne nieprawidłowości, w tym również w zakresie mobbingu. Takie ankiety były przeprowadzane m.in. w 2022 r. Podsumowanie przeprowadzonych ankiet jest szczegółowo analizowane oraz podejmowane są ewentualne działania mające na celu zwiększanie świadomości personelu na aspekty związane z mobbingiem lub innego rodzaju niewłaściwym postępowaniem w pracy. Pracownicy przechodzą także szkolenia wewnętrzne wskazujące na dostępne drogi zgłaszania incydentów związanych z nieprawidłowościami w sferach związanych ze stosunkiem pracy.

Ponad powyższe w trakcie kontroli ustalono, iż:

- w okresie objętym kontrolą żaden pracownik nie zgłaszał się bezpośrednio do pracodawcy informując o konflikcie pracowniczym, zachowaniach nieakceptowalnych przez pracowników, naruszeniach zasad kultury i wzajemnego poszanowania,
- w okresie kontrolnym na pracowników nie zostały nałożone kary porządkowe ani dyscyplinarne,
- okresie objętym kontrolą przeciwko Instytutowi skierowano jedno powództwo związane ze stosunkiem pracy, którego przedmiotem jest żądanie sprostowania protokołu sporządzonego po wypadku przy pracy²⁹,
- w okresie kontrolnym na pracowników nie zostały nałożone kary porządkowe ani dyscyplinarne,
- pracownicy nie byli przenoszeni dyscyplinarnie na inne stanowiska pracy.

W Instytucie prowadzone były kontrole Państwowej Inspekcji Pracy, dalej jako: „PIP”, W grudniu 2022 r. PIP przeprowadził kontrolę mającą na celu przeanalizowanie relacji panujących w IMW pod kątem możliwości narażenia pracowników na doświadczenie zachowań mogących nosić znamiona mobbingu ze strony współpracowników lub przełożonych celem podjęcia działań zmierzających do skutecznego mu przeciwdziałania oraz przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie zapewnienia minimalnej temperatury w pomieszczeniach pracy pracowników Działu Gospodarczego, spożywania posiłków oraz przechowywania odzieży własnej. W wyniku przeprowadzonej kontroli PIP sporządził Wystąpienie³⁰ oraz wydał pokontrolne zalecenia IMW. Instytut poinformował PIP o realizacji zaleceń pokontrolnych pismem z dnia 19 stycznia 2023 r.³¹.

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

7. Zawieranie umów cywilnoprawnych.

Instytut przedstawił wykaz umów cywilnoprawnych zawieranych, w okresie objętym kontrolą, tj. w roku 2021 oraz 2022. Ustalono, że IMW w tym czasie zawarł 48 umów cywilnoprawnych z własnymi pracownikami. Zawierane umowy cywilnoprawne dotyczyły m.in.: kontraktów lekarskich, obsługi prawnej (po przeprowadzeniu stosownych postępowań zgodnych z powszechnie obowiązującymi przepisami oraz aktami wewnętrznymi) lub w zakresie umów zlecenia i umów o dzieło zawieranych z pielęgniarkami, pracownikami gospodarczymi, pracownikami naukowymi lub szkoleniowcami.

W toku kontroli zbadano zasadność zawierania umów cywilnoprawnych w Instytucie, w tym z pracownikami Instytutu na podstawie kontroli losowo wybranych umów

²⁹ Powództwo pozostaje w rozpatrzeniu.

³⁰ Nr. rej. 080203-53-K051-Ws01/22 z dnia 21.12.2022 r.

³¹ Pismo o znaku DKP.0911.1.2023.AB.

cywilnoprawnych zawieranych z pracownikami w okresie objętym kontrolą. Łącznie wytypowano i zweryfikowano 12 takich umów, gdzie odpowiednio w przypadku 8 umów³² nie stwierdzono nieprawidłowości, natomiast w przypadku 4 umów pojawiły się wątpliwości co do zasadności ich zawarcia.

W próbie kontrolnej znalazły się 4 umowy cywilnoprawne zawarte z osobami kierującymi Instytutem, mianowicie:

- 3 umowy zawarte z Panem dr hab. n. med. Lech Panasiuk prof. IMW – Dyrektorem Instytutu, gdzie 2 umowy były umowami zlecenia których przedmiot umowy opisano jako „Promotor rozprawy doktorskiej”³³ oraz 1 umowa o dzieło prawa autorskie której przedmiotem umowy była „Recenzja rozprawy doktorskiej”³⁴;
- 1 umowa zlecenia zawarta z Panią Magdaleną Florek-Łuszczki Zastępcą Dyrektora ds. Naukowych której przedmiot umowy opisano jako „Promotor rozprawy doktorskiej”³⁵.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi³⁶, dalej jako: „ustawa kominowa”, osobom, o których mowa w art. 2 ww. ustawy, a zatem na gruncie przedmiotowej sprawy także Zastępcem Dyrektora Instytutu, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy lub rodzaju umowy cywilnoprawnej, stanowiącej podstawę zatrudnienia przysługuje, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, wyłącznie wynagrodzenie miesięczne. Zauważenia bowiem wymaga, że ustawa kominowa w swej istocie stanowi regułę w przedmiocie wynagradzania osób w niej wyszczególnionych, w stosunku do innych przepisów prawa powszechnie obowiązującego. Należy także wskazać, iż konsekwencją art. 5 ust. 1 ww. ustawy kominowej jest to, że w ramach danej jednostki organizacyjnej, w tym przypadku Instytutu, osoby zajmujące stanowisko dyrektora, zastępcy dyrektora lub głównego księgowego uzyskują status odrębny od reszty pracowników.

Co do zasady, w związku z art. 5 ust. 1 ustawy, osoby te nie mogą od pracodawcy otrzymywać innych wynagrodzeń, poza miesięcznym, niezależnie od istnienia dodatkowej podstawy umownej (bez znaczenia pozostaje fakt, czy jest to umowa o pracę, czy też umowa cywilnoprawna), ustanowionej odrębnie od podstawowego stosunku zobowiązaniowego, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ww. ustawy.

Zgodnie ze stanowiskiem przedstawionym przez Sąd Najwyższy w Wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2003 r., sygn. akt I PK 290/02³⁷: „Artykuł 5 ustawy z 3 marca 2003 r. ma charakter ściśle bezwzględnie obowiązujący i – poza przewidzianymi w nim wyjątkami – dopuszcza przyznanie pracownikowi jedynie wynagrodzenia miesięcznego.” Zatem wszelkie świadczenia pracownicze o charakterze wynagrodzeniowym, a za takie należałoby uznać świadczenia z tytułu pełnienia funkcji promotora, promotora pomocniczego lub recenzenta, wskazane w art. 184 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce³⁸ nie mogą przysługiwać według prawa osobom wyszczególnionym w ustawie kominowej.

W konsekwencji nieistotna pozostaje kwestia podstawy wykonywania przez ww. osoby innych zadań na rzecz Instytutu. Możliwe jest wykonywanie tych zadań jako pracownik lub na podstawie dodatkowego stosunku zobowiązaniowego, ale jak wskazano wyżej nie może im zostać przyznane przez pracodawcę odrębne wynagrodzenie z tego tytułu.

³² Umowy nr: 336/07/2021, 362/08/2021 2021-06-22, 124/05/2021 2021-05-11, 695/11/2021 2021-11-25, 290/07/2021; 291/07/2021, 2017-08-03, 27/01/2022 2022-01-14.

³³ Umowa nr 59/03/2021 2021-03-19 na kwotę 5 390,00 zł oraz Umowa nr 16/02/2021 2021-02-04 na kwotę 5 390,00 zł.

³⁴ Umowa nr 85/03/2022 2022-03-30 na kwotę 1 832,60 zł.

³⁵ Umowa nr 104/04/2022 2022-04-08 na kwotę 5 390,00 zł.

³⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 2136.

³⁷ Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Zbiór Urzędowy Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych 2004/17/299;

³⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 742, 1088, 1234, 1672, 1872, 2005.

Mając na uwadze powyższe, z uwagi na ograniczenia wynikające z ustawy kominowej, zdaniem kontrolujących brak jest możliwości przyznania Dyrektorowi lub jego Zastępcom wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji promotora lub recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora, na podstawie art. 184 ww. ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, również w ramach umowy cywilnoprawnej, stąd za nieprawidłowe uznaje się zawarcie umów cywilnoprawnych z osobami pełniącymi ww. funkcje w przedmiotowych zakresach.

Biorąc pod uwagę ustalenia kontroli, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli, zalecam Panu Dyrektorowi:

1. podjęcie szczególnie intensywnych, istotnych i skutecznych działań restrukturyzacyjnych, mających na celu zrównoważenie osiąganych przychodów z ponoszonymi kosztami, spłatę zobowiązań wymagalnych i zmniejszenia poziomu zobowiązań ogółem (w szczególności z tytułu kredytów i pożyczek) oraz obniżenie kosztów finansowych, w tym między innymi realizowanie założeń wynikających z opracowanego programu restrukturyzacji Instytutu;
2. podejmowanie intensywnych działań mających na celu wyeliminowanie ryzyka wystąpienia należności wymagalnych;
3. bezwzględne przestrzeganie przepisów ustawy kominowej, w szczególności nieprzyznawanie i niewypłacanie dodatkowych środków finansowych osobom objętym ustawą kominową, w szczególności na podstawie umów cywilnoprawnych;
4. wyegzekwowanie nienależnie wypłaconych środków na rzecz Dyrektora Instytutu oraz Zastępcy Dyrektora ds. Naukowych, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa;
5. kontynuowanie działań mających na celu dalsze zwiększanie zatrudnienia w grupie pracowników naukowych oraz zwiększanie przychodów z działalności naukowej instytutu;
6. bieżące dokonywanie aktualizacji funkcjonujących w Instytucie uregulowań wewnętrznych, celem dostosowania występujących w nich zapisów do obowiązujących przepisów prawa.

Przedstawiając powyższe zalecenia, oczekuję od Pana Dyrektora, **w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego**, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach w celu ich realizacji lub przyczynach ich niepodjęcia.

Ponadto, informuję Pana Dyrektora, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z wyrazami szacunku

z upoważnienia Ministra Zdrowia

Krzysztof Krzyżanowski

Dyrektor

/dokument podpisany elektronicznie/